

HOE DENKEN SLEUTELFIGUREN IN BOSBELEID OVER (HOUTPRODUCERENDE) BOSSEN IN NEDERLAND?

"Bos snijdt hout! Hoe rooien we het met ons bos"? Voorafgaand aan deze conferentie vorig jaar mei, waarin beleidsverantwoordelijken een belangrijke rol speelden, peilde de SBH de mening van 21 sleutelfiguren op het gebied van bosbeleid. "Hoe denken beleidsmakers die verantwoordelijk zijn voor het bosbeleid over (houtproducerende) bossen in Nederland"? luidde de centrale vraag in het onderzoek. In dit Bos en Hout Bericht de resultaten, afgezet tegen de mening van Floriade-bezoekers in de nazomer van 1992.

1995 nr. 2

SBH
STICHTING BOS EN HOUT

Het onderzoek was bedoeld om de opzet van het programma voor de conferentie te toetsen, gegevens te bieden voor de stellingen in de discussie en richting te geven aan toekomstige activiteiten van de SBH. In de onderzoeksopzet was ruimte voor 21 mondelinge interviews, want vanwege de verwachte diversiteit in antwoorden leken persoonlijke gesprekken aan de hand van voorgestructureerde vraagpuntenlijsten het meest geschikt.

We maakten een selecte steekproef uit politici en ambtenaren die op diverse manieren en in uiteenlopende mate betrokken zijn bij bosbeleid en motiveerden die per persoon. Van representativiteit voor de totale groep beleidsmakers is dus geen sprake. Opvallend was het enthousiasme bij geselecteerden om mee te werken aan het onderzoek. De geïnterviewde personen zijn te verdelen

"Hout heeft een duidelijke functie voor de economische duurzaamheid"

in drie groepen: rijksoverheid met 5 personen (ministeries VROM, EZ en LNV en rijkswaterstaat), 'andere overheden' met 12 kandidaten (provincies, gemeenten en interprovinciaal overleg) en de politiek met 4 vertegenwoordigers (tweede kamerleden).

HET NEDERLANDSE BOS

Landschap, recreatie, hout of natuur? Om te beginnen gaven de respondenten hun mening over de volgorde in belangrijkheid voor de vier functies van het bos: landschap, recreatie, natuur en houtproductie.

Bij de rijksoverheidsgroep geeft het merendeel zowel recreatie, landschap als hout prioriteit. Daarna volgt de natuurfunctie. Bijna de helft vindt de functies nevensgeschikt "De bossen van het landelijk gebied vertegenwoordigen alle functies".

Een van de respondenten merkt terecht op dat de milieufunctie ontbreekt. Die functie

<i>Vijftig mensen zijn benaderd:</i>		SBH
GROEP	AANTAL	
Politiek:		
Tweede Kamerleden	9	
Rijksoverheid:		
Ministerie van Economische Zaken	2	
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	2	
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	2	
Ministerie van Verkeer en Waterstaat	1	
Ministerie van Financiën	1	
Andere overheden:		
Provincie	19	
Gemeente	10	
Interprovinciaal Overleg	2	
Vereniging Nederlandse Gemeenten	2	
Totaal	50	

<i>Het onderzoek bood ruimte voor 21 mondelinge interviews:</i>		SBH
GROEP	AANTAL	
Politiek:		
Tweede Kamerleden	4	
Rijksoverheid:		
Ministerie van Economische Zaken	1	
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	1	
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	2	
Rijkswaterstaat	1	
Andere overheden:		
Provincie	7	
Gemeente	4	
Interprovinciaal Overleg	1	
Totaal	21	

ontbreekt omdat we de uitkomsten van deze vraag wilden toetsen aan de antwoorden uit het onderzoek in 1992 onder bezoekers van de tuinbouwtentoonstelling "Floriade". Daarvoor was het noodzakelijk om dezelfde vraag te stellen.

De meeste vertegenwoordigers uit de groep 'andere overheden' denken er anders over en vinden natuur en recreatie het belangrijkste. Voor hen komt hout op de laatste plaats. "Landschap en natuur vormen de hoofdfuncties omdat we in Nederland al zo weinig natuur hebben. Daarna volgt recreatie en als laatste komt hout. Daarvoor moet het bos heel groot zijn". "De houtfunctie is er alleen maar om de andere functies te realiseren. Ik geloof niet dat we onze houtopstanden moeten onderhouden alleen maar vanwege de houtproductie, dan kunnen we beter importeren". Twee personen vinden de functies nevensgeschikt met daarbij de opmerking: "hout heeft een duidelijke functie voor de economische duurzaamheid".

Bij de politici vindt 1 persoon de functies nevensgeschikt en 1 persoon vindt hout het belangrijkste. De andere twee geven de voorkeur aan natuur en landschap en zetten hout op de laatste plaats. Een onderzoek onder bezoekers van de tuinbouwtentoonstelling Floriade twee jaar eerder gaf aan dat voor het merendeel van de geënquêteerden natuurschoon bovenaan stond, gevolgd door landschappelijke afwisseling, recreatiemogelijkheden en tenslotte hout.

Kunnen houtwinning, natuurontwikkeling en recreatie samengaan?

Voor de meeste beleidsvertegenwoordigers kan het Nederlandse bos de houtwinning, natuurontwikkeling en recreatie heel goed combineren. Van de Floriadebezoekers was 59% deze mening toegedaan.

Kanttekeningen die de groep 'andere overheden' plaatst zijn: mits er sprake is van extensieve recreatie en als geïntegreerd bosbeheer zorgt voor het samengaan van de functies. Natuur en recreatie gaan beter samen, maar bij een goed beheer is ook een combinatie met houtproductie mogelijk. De twee personen die het niet eens zijn met de stelling noemen als argument dat vooral natuur zich moeilijk laat combineren, alleen met extensieve recreatie. Als dat nodig is, moet de houtproductie zich hieraan aanpassen. Volgens hen zijn combinaties in hetzelfde bos mogelijk, als de gebieden met verschillende functies gescheiden blijven.

VOORAL NATUUR LAAT ZICH MOEILIK COMBINEREN...

Een minderheid in de rijksoverheidsgroep vindt dat er in plaats van harmonisatie eerder sprake is van polarisatie tussen de belangengroepen van de verschillende bosfuncties en dat het noodzakelijk is om

goed na te blijven denken.

De politieke reacties variëren van: "er is zelfs zeer doelbewust gekozen voor spreiding van de verschillende functies van het bos" tot "recreatie en houtwinning kunnen zeker goed samengaan, maar met de natuurfunctie heb ik wat meer moeite. De houtproductie moet zich daaraan aanpassen als dat nodig is". Eén iemand vindt dat er teveel tegenstrijdige belangen zijn en dat samengaan alleen zou kunnen bij een duurzaam bosbeheer met een lage prioriteit voor de houtfunctie "maar dat is in Nederland niet het geval, behalve bij natuurontwikkelaars".

Blijven aangeplante bossen eentonig en saai?

Van de Floriadebezoekers wist 65% dat de meeste bossen in Nederland aangeplant zijn en maar liefst 69% was het niet eens met de stelling dat aangeplante bossen altijd eentonig en saai blijven. Beleidsmensen denken er niet anders over. "Door het aanbrengen van variatie in ontwerp, aanplanting en beheer kun je een bos heel aantrekkelijk maken".

Zijn bossen waar men geen bomen kapt aantrekkelijker dan die waar dat niet gebeurt?

Op de Floriade lagen de niet-mee-eens en wel-mee-eens antwoorden dicht bij elkaar dan in dit onderzoek: 48% was het niet eens met deze stelling tegen 38% die vond dat de uitspraak juist was. Hier vindt de meerderheid (76%) dat dit niet zo is. In de groep van de rijksoverheid drukt iemand zich krachtig uit: "Bossen waar men niet kapt worden voor het oog van de recreant op den duur buitengewoon lelijk". In de groep 'andere overheden' vindt iemand dat zorgvuldig en weloverwogen kappen zeker kan, omdat dan de natuur- en landschapswaarde zelfs toeneemt. Verder is men van mening dat kappen hoort bij een goed beheer van een bos. Iemand van de 14,3% die het wel met deze uitspraak eens is reageert als volgt: "een natuurliefhebber vindt het waarschijnlijk prachtig als er bomen en takken op de grond liggen".

Gaat het kappen van bomen (voor de verkoop van hout) samen met de natuurfunctie van bos?

Van de Floriadebezoekers is ruim 54% van mening dat dit wel samengaat en 34% dat dit niet te verenigen is. Onze beleidsverantwoordelijken vinden bijna allemaal (ongeveer 86%) dat het wel kan samengaan. Kanttekeningen hebben voor bijna iedereen te maken met de functie van het bos en een verantwoorde kap. Bijvoorbeeld: "als autonome natuur bedoeld wordt, dan niet, maar als bedoeld is om het bos in stand te houden dan is kappen zelfs noodzakelijk". "Kappen puur voor de produktie met kaalkap verstoort weldegelijk de natuurwaarde, maar als de houtfunctie niet centraal staat en het

Hout, een milieuvriendelijke grondstof?

Hout is voor iedereen een milieuvriendelijke grondstof mits productie, gebruik en verwerking onder bepaalde condities plaatsvinden. Eén persoon merkt op dat per definitie een grondstof niet milieuvriendelijk of milieu-onvriendelijk te noemen is, maar hout is wel vernieuwbaar en past binnen het ecologische systeem.

Ook op de Floriade was de overgrote meerderheid overtuigd van de milieuvriendelijkheid van hout. Maar liefst 84%, tegenover 7,1% die niet overtuigd was van de milieuvriendelijkheid van hout. De respondenten zijn het roerend met elkaar eens als het gaat om het begrip duurzaam. Men noemt begrippen als vernieuwbaar en oneindig, ecologisch verantwoord, langdurig gebruik, zo min mogelijk milieuschade bij productie en gebruik. Iedereen vindt hout een duurzaam produkt.

HET OVERHEIDSBELEID VOOR BOS

Bosbeleidsplan

Voor niemand is het Bosbeleidsplan een onbekend begrip. Een overgrote meerderheid weet een aantal belangrijke doelstellingen te formuleren. Haast iedereen noemt de uitbreiding van het bosareaal. Veelgenoemd zijn verder: duurzame invulling van het bosbeleid, duurzame instandhouding van de bestaande bossen, optimaliseren van de

niet en we hebben ook de houtprijzen niet in de hand, zodat het vooral moeilijk is om de rentabiliteitsdoelstelling te halen".

"Waarschijnlijk worden ze niet binnen de gestelde termijn gehaald, maar we zitten zeker op de goede weg". De personen die deze mening zijn toegedaan zien de doelstellingen minder strikt en zijn meer gericht op de vooruitgang die er is. Vooral de haalbaarheid van de uitbreiding van het bosareaal, de verhoging van de zelfvoorzieningsgraad en het stimuleren van particuliere deelname worden betwijfeld. Wel is iedereen ervan overtuigd dat de doelstellingen ambitieus zijn, maar zeker wel de moeite waard om na te streven. Enkele respondenten vinden dat de bosketen duidelijker zichtbaar moet worden. "Het is belangrijk dat er meer samenwerking komt in de bosketen".

"HET IS BELANGRIJK DAT ER MEER
SAMENWERKING KOMT IN DE BOSKETEN"

Er is niemand die verwacht dat de overheid de doelen op eigen kracht kan halen en men tekent hierbij aan dat dat ook niet de bedoeling is. De overheid heeft een coördinerende en stimulerende rol. De verschillende marktpartijen (waaronder de bossector) en de samenleving moeten ook hun steentje bijdragen. "De overheid zou veel meer energie moeten steken in het losweken van initiatieven bij particulieren". "De overheid zou zich dat samen met de

Zaken, het Natuurbeleidsplan en de VINEX-nota.

Ziet u nadelen in de decentralisatie van het bosbeleid?

Op dit punt zijn de meningen verdeeld. Bij de rijksoverheidsgroep ziet een meerderheid nadelen in de vorm van afstemmingsproblemen en verlies aan efficiency omdat het werkterrein voor de meeste provincies en gemeenten te klein is. "Dat vraagt om een hoge organisatiegraad die er nog niet is. Daarvoor moet de bedrijfsketen beter georganiseerd worden". Een minderheid merkt op dat het vooral de bossector is die problemen ziet. Volgens hen is de sector bang voor rechtsongelijkheid tussen de verschillende bosbedrijven. "maar de bosketen kan hier zelf voor waken door zich professioneler en efficiënter te gaan gedragen".

"ALS ZE MOETEN KIEZEN TUSSEN EEN
BEJAARDENHUIS OF EEN BOS, DAN KIEZEN ZE
NATUURLIJK VOOR HET EERSTE

Bij de groepering 'andere overheden' ziet de meerderheid geen problemen en wegen de genoemde nadelen niet op tegen de voordelen. Een deel zegt dat de bossector bang is voor een verwaarlozing van de houtproductiefunctie bij decentralisatie van het beleid. "In de boswereld bestaat het misverstand dat de rijksoverheid zich terugtrekt. Maar dat gebeurt niet, deze blijft

"Wordt een recreant over paden geleid of kan hij kris kras door het bos?"

diversiteit in bosfuncties en verhoging van de zelfvoorzieningsgraad voor hout. Vrijwel niemand verwacht dat de doelstellingen uit het Bosbeleidsplan met de bestaande middelen en het huidige instrumentarium binnen de gestelde termijn te halen zijn. "We hebben de instrumenten

bosbeheerders meer moeten realiseren. De houtproductiesector is vaak in beeld, maar het beleid moet ook steun krijgen van mensen uit de natuur- en recreatiehoek, maar die zie je nooit".

Zoals verwacht kan vrijwel iedereen een aantal andere notities of voornemens voor bos en/of hout noemen. Hoog scoren: het Structuurschema Groene Ruimte, het Houtvoorzieningsplan van Economische

nog steeds de hoofdlijnen regelen, alleen het maatwerk is beter op regionaal niveau te leveren".

De helft van de betrokken politici ziet duidelijk nadelen in de decentralisatie. Provincies moeten zelf keuzes gaan maken in budgetverdeling. De verschillen tussen provincies en gemeentes onderling zullen te groot worden. "Als ze moeten kiezen tussen een bejaardenhuis of een bos dan

kappen genuanceerd gebeurt, dan is het wel mogelijk”.

“SOMS MOET JE ZELFS KAPPEN OM DE NATUURWAARDE VAN EEN BOS TE BEVORDEREN”

Een van de politici omschrijft het als volgt: “soms moet je zelfs kappen om de natuurwaarde van een bos te bevorderen”. Ook hier komt het begrip geïntegreerd bosbeheer aan de orde. Er is 1 persoon die vindt dat het beter is om het bos aan zichzelf over te laten.

Tast recreatief gebruik van bos de natuur aan?

Meer dan 40% van de respondenten vindt niet dat recreatie per definitie de natuur aantast. Bijna 24% vindt dat wel en opvallend is het verhoudingsgewijs grote aantal neutraal-stemmers (33%). De intensiteit, het logaritmisch verband en de wijze van recreatie zijn van doorslaggevend belang. “In gebieden waar al veel mensen komen maakt één meer of minder niet uit. Waar dat niet zo is maakt het wel uit”. “Wordt een recreant over paden geleid of kan hij kris kras door het bos”? Men noemt goede begeleiding, selecte en beperkte recreatie min of meer als voorwaarden om recreatie mogelijk te maken. Verschillende keren viel de opmerking dat de natuur voor mensen opengesteld moet zijn. “Eigenlijk is het een opgeklopte academische discussie

die voor niemand bereikbaar is onzin. Wat heb je daar nou aan”?

“IK VIND NATUUR DIE VOOR NIEMAND BEREIKBAAR IS ONZIN. WAT HEB JE DAAR NOU AAN?”

Degenen die vinden dat recreatie de natuur wel aantast nuanceerden hun antwoord door bijvoorbeeld te zeggen “het is maar de vraag of we dat erg vinden, er is altijd enig effect, maar voor een heleboel bos is dat niet erg”. “Je beschadigt altijd plantensoorten en verjaagt dieren. Daar hoeft je niet dramatisch over te doen. selecte en beperkte recreatie kan heel goed”. Floriadebezoekers waren destijds wat sterker verdeeld: ruim 51% vond dat recreatief gebruik van bos de natuur aantast; 31% was het hier niet mee eens en 16,5% nam een neutrale positie in.

Is een houtproducerend bos te herkennen? Kun je zien of een bos productief is of niet?

De respondenten krijgen een aantal foto's voorgelegd en mogen hun oordeel vellen. Geen eenvoudige opgave, want sommige bossen zijn oorspronkelijk aangelegd voor de houtproductie, maar hebben dit momenteel niet meer als belangrijkste functie. De meerderheid herkent bossen die productief zijn, waarbij de vertegenwoordigers van de rijksoverheid

Mogen er in een bos bomen sneuvelen voor de houtvoorziening en zoja hoeveel?

In principe vindt iedereen dat er in een bos bomen gekapt mogen worden voor de houtvoorziening, mits dat verantwoord gebeurt. De voorwaarden die men noemt hebben te maken met duurzaam beheer en duurzaam beleid: “er niet meer uithalen dan er bijgroeit”; “geen kaalkap, maar selectieve kap”; “het karakter van het bos moet in stand blijven (diversiteit en leeftijdsverschil)”.

De functie van het bos, het beheer, de bosbouwkundige visie, het ecosysteem, de belevingswaarde, de dichtheid, leeftijd, de houtsoort, houtvoorzieningsdoelen en de houtmarkt zijn elementen die onder andere bepalen hoeveel bomen dat dan mogen zijn.

(NEDERLANDS) HOUT

Dat hout in ons dagelijks leven een grote rol speelt blijkt uit het feit dat iedereen moeiteloos minstens vijf alledaagse producten opsomt waarbij hout de basis vormt. Het meest genoemd zijn meubilair, bouw hout, papier, verpakkingsmateriaal en het oerhollandse produkt: klompen.

Op de Floriade had men er meer moeite mee: 31% kende 5 producten, maar toch wist 89% minstens drie artikelen te noemen. Ongeveer 24% van de geënquêteerden weet aan te geven hoeveel hout Nederland

geworden, want als een lid van natuurmonumenten door het bos wandelt is het een natuurliefhebber, maar als iemand uit de stad door het bos wandelt is het een recreant die de natuur beschadigt! Je moet kijken welke recreatievormen het beste aansluiten bij de andere functies van de betreffende gebieden. Want natuur waar geen enkel mens mag komen kan je doelstelling toch niet zijn?” “Ik vind natuur

verhoudingsgewijs het hoogst scoren. Een respondent uit de groep ‘andere overheden’ stelt: “In principe staat in al die bossen verkoopbaar hout en zal er gekapt worden”. Over vier foto's is men het vrijwel roerend eens dat ze productief zijn. De politici bestempelen unaniem twee bossen als productief, die het niet zijn. In alle groeperingen is men het meest verdeeld over de foto van het Haagse bos.

“Door het aanbrengen van variatie in ontwerp, aanplanting en beheer kun je een bos aantrekkelijk maken”

zelf produceert. De groep rijksoverheid is goed op de hoogte en noemt het juiste getal van 8 à 9%. In de categorie ‘andere overheden’ variëren de cijfers van 3% tot 65% en politici houden een variatie aan van ongeveer 8% tot 25%.

kiezen ze natuurlijk voor het eerste". De andere twee respondenten vinden de voordelen tegen de nadelen opwegen, als er maar een goede afstemming blijft plaatsvinden tussen het rijk en de andere overheden.

Zijn er volgens u ook argumenten die tegen bosuitbreiding pleiten?

Iedereen wil graag meer bos en heeft dus zelf eigenlijk geen argumenten om bosuitbreiding tegen te gaan. Wel vindt men over het algemeen dat er verschillende belangen spelen bij een schaarste aan ruimte. De verschillende argumenten die volgens velen een grote rol in de discussies spelen zijn: andere belangen, afwegen van deze belangen in de verdeling van de ruimte, andere planologische doelen, economische of maatschappelijke belangen en verstoring van de landbouw.

Hoe bekend is het Nederlands bosakkoord?

Bij de vertegenwoordigers van de rijksoverheid kent haast iedereen het Bosakkoord en heeft men ook een idee van de inhoud.

In de groep 'andere overheden' kent een derde deel het Bosakkoord en weet vervolgens 20% van deze groep de strekking aan te geven.

Bij politici is het Bosakkoord (nog) onbekend.

niemand vreemd waar het geld momenteel vandaan komt. Alle partijen noemen subsidies, eigen kapitaal, houtopbrengsten, lidmaatschappen, recreatieopbrengsten en jachtinkomsten.

Niemand vindt de huidige situatie ideaal en overal komt naar voren dat commerciële werken door de bossector van groot belang is. "Men moet meer naar de werkelijke kostprijs toewerken"; "Van mij mogen er best loketten komen, dat gebeurt in het buitenland toch ook?"; "Er moet meer eenduidigheid komen in de rijksbijdragen en Staatsbosbeheer moet verzelfstandigd worden, zodat er een meer zakelijke exploitatiestructuur ontstaat".

DE TOEKOMST...

Hoe is de bosbouw in Nederland te stimuleren?

Met de aanbevelingen die men doet is een uitgebreide lijst met suggesties samen te stellen. Voor driekwart van de respondenten uit de rijksoverheid is het belangrijkste actiepunt:

- herstructureren van de bosbouwketen en daarnaast suggesties als:
- meer samenwerking tussen de verschillende partijen op het gebied van landbouw, natuur, bos en recreatie.
- gebieden creëren met combinaties van functies
- de houtopbrengsten verhogen door goede afzetmogelijkheden te creëren

- ontwikkelen van regelingen die particulieren perspectief bieden en vertrouwen geven en dus stimuleren om zich met bosbouw te gaan bezighouden
- meer gestructureerde samenwerking tussen de verschillende bosbouworganisaties om een meerwaarde te bereiken.
- het milieubeleid zou meer samenhangend moeten zijn
- de communicatie tussen de overheid en de burgers over de verschillende functies van het bos is aan verbetering toe
- beter marktbaar maken van de hout-natuur- en recreatiefunctie
- een milieukeur voor hout instellen
- een meer concrete lobby voor politieke steun

De politici vinden het meest belangrijk:

- een goed plan van aanpak om de doelstellingen uit het Bosbeleidsplan te bereiken
- de volledige bedrijfskolom van de houtsector naar Nederland halen
- Staatsbosbeheer verzelfstandigen
- meer natuur- en milieu-educatie
- meer uit handen geven aan natuurorganisaties, "die hebben tenminste verstand van duurzaam beheer".
- uitvoeren van het bosbeleidsplan en meer aandacht voor het bestaande bos.

Ziet u een concrete bijdrage van uw organisatie aan het bosbeleid?

Voor de rijksoverheid bestaat de bijdrage

BOS HEEFT EEN PRIJSKAARTJE

Wat kost het bezit en beheer van een bos?

De schattingen over de jaarlijkse kosten van bezit en beheer van een hectare bos lopen in alle groepen erg uiteen. De meesten doen een gooi naar de bedragen. Wel weet iedereen kostenposten te noemen en overal komen de categorieën beheer en onderhoud aan de orde. Ook is het

- EU-regelingen moeten voor bosuitbreiding mogelijkheden scheppen
 - de milieufuncties van bos en hout zouden verzilverd moeten worden
 - vooral voor particulieren moet de bosbouw aantrekkelijk worden gemaakt
- De groep 'andere overheden' ziet als voornaamste maatregelen:
- sterke verbetering van de financiële regelingen

Het Haagse bos, productief of niet? De meningen zijn verdeeld...

uit een goed afgestemde uitvoering van het bosbeleid binnen de kaders van het milieubeleid. Voorbeelden zijn:

- De verschillende functies in de gebieden doorlichten en op elkaar afstemmen.
- Het uitvoeren van specifieke onderdelen uit het milieubeleid. Met het eindproduct

hout kun je positieve milieu-effecten creëren.

- Duurzaam bosbeheer via de wetgeving 'instandhouding bos'; subsidies voor bouseigenaren; kennisontwikkeling, voorlichting en belangenbehartiging.
- Zorgen voor meer betrokkenheid op Europees niveau, zeker met de komst van de Scandinavische landen.

'Andere overheden' zien vooral een taak in het nastreven van de landelijke doelstellingen. Dat iedereen hierbij iets anders in gedachten heeft mag blijken uit de voorbeelden:

- Meer structurele aandacht voor de bestaande bossen.
- Differentiëren van de verschillende bosfuncties met de nadruk op de natuurfunctie.
- Stimuleren van geïntegreerd bosbeheer
- Coördineren en bundelen van particuliere initiatieven
- Randvoorwaarden scheppen voor milieu-, ruimtelijke ordenings-, water- en natuurbeleid.
- Blijven aangeven van de kloof tussen het beleid en het beschikbare instrumentarium.

Politici zijn zeer verdeeld in hun mening hoe de politiek kan bijdragen aan het bosbeleid. Men noemt:

- Zorgen voor geld en kennis (onderzoek, voorlichting en onderwijs).
- Maatschappelijke functies van het bos

AFSLUITEND

Hoewel dit onderzoek niet representatief was, geeft het toch een richting aan voor toekomstige activiteiten.

De resultaten, samen met een aantal bevindingen uit de enquêtes op de Floriade bevestigen enkele van onze vooronderstellingen over hoe men denkt:

- hout speelt een grote rol in ons dagelijks bestaan en de overgrote meerderheid is overtuigd van de milieuvriendelijkheid en duurzaamheid van hout.
- in Nederland is grote behoefte aan natuur.
- hout van eigen bodem is niet voor iedereen even belangrijk.
- in Nederland is een combinatie van functies wenselijk, maar niet altijd gemakkelijk vorm te geven.

Het onderzoek spreekt ook enkele vooronderstellingen tegen:

- een verantwoorde kap kan voor velen zeker samengaan met natuurwaarde.
- aangeplant bos blijft niet per definitie lelijk en saai.
- de meerderheid van de geënquêteerde beleidsverantwoordelijken denkt genuanceerd over het kappen van bomen.
- bij een betere organisatie van de bossector zien de meesten geen nadelen in de decentralisatie van beleid.

Ook is duidelijk dat men een flinke bijdrage van de verschillende marktpartijen aan het bosbeleid verwacht.

bossector. Dan kunnen er ketenprojecten opgezet en uitgevoerd worden, waarbij de verantwoordelijkheid voor die samenwerking bij de bedrijven zelf ligt. Het beleid wordt echt niet alleen door de overheid gemaakt, de partijen uit de bosketen kunnen daar veel invloed op hebben door bijvoorbeeld zelf, gezamenlijk, voorstellen in te dienen".

Binnenkort maakt de SBH een start met het project: "Integraal ketenbeheer". Hopelijk is dit project, naast de intensivering van de voorlichting en informatievoorziening een stap in de goede richting!

M.C. van Nieuwkuyk

©Stichting Bos en Hout

"Gebieden creëren met combinaties van functies"

belonen.

- Zorgen voor de opzet en uitvoering van een eenvoudige en doorzichtige functiebeloningsregeling.
- De overheid moet zich houden aan de kerntaken uit het Bosbeleidsplan.
- Als politieke partij zorgen dat de natuurfunctie meer prioriteit krijgt.

Opvallend is het aantal opmerkingen over de gewenste verbetering van de bos- (en hout)keten. Vooral bij de rijksoverheid zijn deze geluiden sterk te horen.

Het volgende citaat spreekt voor zich: "Er moet meer aandacht worden besteed aan alle verschillende partijen van de bedrijfskolom zoals de houtverwerkende industrie. De keten is zo sterk als de zwakste schakel. Het is belangrijk dat er meer samenwerking komt binnen de

SBH STICHTING BOSEN HOUT

Stichting Bos en Hout
Bosrandweg 5
Postbus 253,
6700 AG Wageningen
tel. 08370 - 24666
fax 08370 - 10247